

PRISPEVEK K ZGODOVINI TEDNIKA KMEČKI GLAS

V prvi številki (7. januarja 2009) letošnjega tednika Kmečki glas je bil objavljen sestavek Kmečki glas že pred 100 leti. Nadaljevanje raziskave pa je odkrilo, da sta v letu 1944 izhajala tudi Primorski kmečki glas in Gorenjski kmečki glas ter v letih 1943 in 1944 primorska in gorenjska izdaja osrednjega glasila Kmečki glas. Osnovne bibliografske podatke o tem je v knjigi Slovenski časniki in časopisi: Bibliografski pregled 1937–1945 zapisal Bajec (1973). Dodaja pa ponatis osrednje izdaje glasila Kmečki glas tudi za Štajersko. V nadaljevanju bomo glasila na kratko predstavili.

Primorski kmečki glas in primorska izdaja glasila Kmečki glas

V publikaciji Prerez zgodovine slovenskih knjižnic in knjižničarstva na Primorskem: Slovensko primorsko časopisje – zgodovinski pregled in bibliografski opis (Koper, 1961) je zapisano, da so na Primorskem med drugo svetovno vojno izdajali Primorski kmečki glas (slika 1).

V isti knjigi najdemo v seznamu Partizanska periodika navedbi, ki sta prikazani na slikah 1a in 1b.

Milan Pahor v sestavku Medvojni ilegalni tisk – <http://www.primorski.it/zgodovina/zgodovina5.html> (14. 1. 2009) pojasnjuje, da so partizanske tehnike na Primorskem sprva ponatisko-

Kmečki glas – primorska izdaja hranijo v rokopisnem oddelku NUK-a pod signaturo P II 2201. Prva številka (glej sliko 2) je izšla 1. julija 1943 in ohranjena je v treh izdajah.

Ohranjane so naslednje številke: 2 (4 izdaje), 3 (6 izdaj), 4 (2 izdaji) in 7. Obseg posamezne številke je 6 do 20 strani.

Gorenjski kmečki glas in gorenjska izdaja glasila Kmečki glas

Obe glasili smo odkrili v rokopisnem oddelku NUK-a in ju hranijo skupaj v eni mapi pod signaturo P II 1794.

Gorenjski kmečki glas. Naslovnica je na sliki 3.

Prva številka je izšla 5. maja 1944. Ohranjene so še številke: 3 (2 izdaji), 4 in 9–10.

Kmečki glas – gorenjska izdaja. Naslovnica je na sliki 4.

Ohranjene so šesta številka prvega letnika (1943) ter prva in peta številka drugega letnika (1944).

Kaj hrani Arhiv Republike Slovenije?

Arhiv Republike Slovenije (v nadaljevanju AS) v Zbirki narodnoosvobodilnega tiska 1941–1945 (AS 1887) hrani:

- Kmečki glas – osrednja izdaja (tehnična enota 44 – v nadaljevanju t. e.); iz leta 1943 6 števil in iz leta 1944 7 števil;

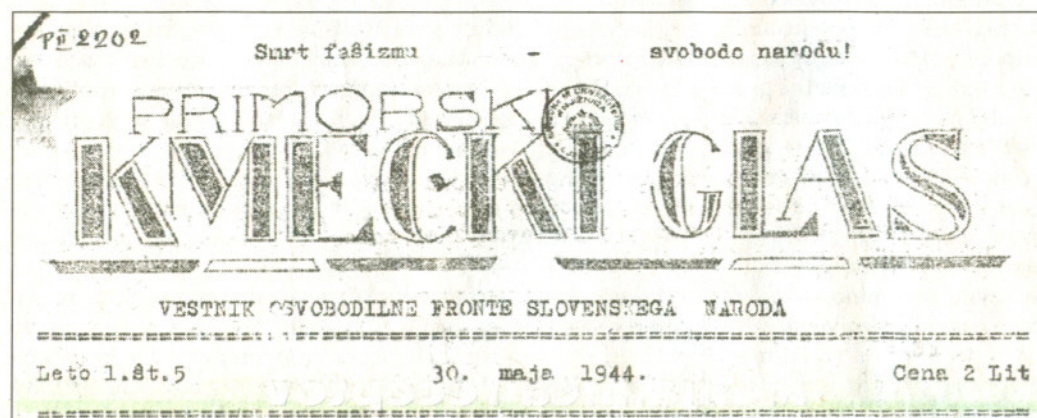
Slika 2: Naslovnica 1 številke glasila Kmečki glas – primorska izdaja

Slika 3: Naslovnica glasila Gorenjski kmečki glas

Slika 4: Naslovnica glasila Kmečki glas – gorenjska izdaja

je, da so objavljeni tudi preprosti strokovni sestavki, kot so na primer:

- Shranjevanje krompirja v podpisnicah,
- Kako bomo najpravičneje spravljali gnoj?,
- Na kaj naj kmet v jeseni še posebej misli,
- Klali bomo,
- Nekaj o rdečici,
- Napolnimo spet naše hleve,
- Naše čebelarstvo,
- Čebele v Beli krajini,

- Pasja steklina,
- Mlado živino na zrak.

Za konec

Zgodovina tednika Kmečki glas je s temi novimi spoznanji bolje pojasnjena, a še vedno veliko skriva.

Prof. dr. Andrej Šalehar,
zaslužni profesor,

Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Slika 1: Naslovnica glasila Primorski kmečki glas

PRIMORSKI KMEČKI GLAS, Vestnik osvobodilne fronte slovenskega naroda. Tehn. Čaven, Javornik, Krn, Matajur, Nanos, Sabotin, Slavnik, Snežnik, Špik. 1944. 4°. [cikl.]

Slika 1a: Navedba v seznamu Partizanska periodika na strani 93

KMEČKI GLAS, Primorska izdaja. Vestnik OF slovenskega naroda. [tehn. Južna Prim., tehn. za sever, Snežnik, Nanos, Špik, Grmada, Morje, Sabotin, Javornik, Matajur, Slavnik, Čaven, Krn, Porezen, 1943, 1944. 4°. [cikl.]

Slika 1a: Navedba v seznamu Partizanska periodika na strani 89

vale oziroma razmnoževale osrednja glasila in vestnike, med naštetimi navaja tudi Kmečki glas. Pozneje so začeli izdajati in razmnoževati lastne primorske izdaje in med naštetimi je tudi Primorski kmečki glas.

Primorski kmečki glas hranijo v rokopisnem oddelku Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) v Ljubljani pod signaturo P II 2202. Naslovnica je na **sliki 1**. Prva številka je izšla 10. januarja 1944 in je ohranjena v petih izdajah (tiskale so jo različne tehnike), ki so si po vsebini praktično enake, a imajo različne naslovnice. Ohranjene so še številke: 3, 4, 5 (2 izdaji) in 7 (4 izdaje). Obseg posamezne številke je 14 do 15 strani.

- Kmečki Glas – pokrajinski ponatisi (t. e. 44) za Gorenjsko, Štajersko; iz leta 1943 6 števil in iz leta 1944 6 števil;
- Kmečki glas – primorska izdaja (t. e. 45); iz leta 1943 2 števil in iz leta 1944 6 števil;
- Primorski kmečki glas (t. e. 61); iz leta 1944 7 števil;
- Gorenjski kmečki glas (t. e. 43); iz leta 1944 3 številke.

Strokovne vsebine

Da je vsebina posameznih števil povezana pretežno z vojnimi in političnimi dogodki, je povsem razumljivo in pričakovano. Zanimivo pa

Srečanje ministra dr. Pogačnika z županom MO Ljubljana Zoranom Jankovičem

DOGOVOR O VELETRŽNICI LJUBLJANA

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Milan Pogačnik se je prejšnji teden srečal z županom Mestne občine Ljubljana (MOL) Zoranom Jankovičem. Pogovarjala sta se o prostorskem načrtovanju mestne občine s poudarkom na kmetijskih zemljiščih, o problematiki vodarne Brest, prenosu nezazidanih stavbnih zemljišč na MOL in projektu nove lokacije veletržnice Ljubljana.

Po srečanju je minister dr. Pogačnik dejal, da so se s predstavniki MOL dogovorili o nekaterih vsebinah, ki bodo pomembno vplivale na prihodnji razvoj Ljubljane na področju strateškega načrtovanja, ohranjanja kakovosti voda, novi lokaciji veletržnice ter nekaterih prenosih zemljišč, ki bodo pripomogli k razvoju mestne občine.

Ministrstvo se je zavezalo, da bo po prejemu strateškega prostorskega načrta kot tudi izvedbenega ter okoljskega poročila zadevo prednostno obravnavalo in podalo mnenje o ustreznosti predstavljenih rešitev. Pri tem bo ministrstvo upoštevalo zakonska določila glede varovanja najboljših kmetijskih zemljišč in obenem konstruktivno sodelovalo pri iskanju ustreznih prostorskih rešitev za mestno občino Ljubljana.

Ministrstvo bo na kmetijskih zemljiščih na vodovarstvenem območju vodarne Brest s poveča-

nim inšpekcijskim nadzorom poskušalo zagotoviti dosledno spoštovanje uredbe o vodovarstvenih območjih. Ta določa prepoved uporabe organskih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ter paše živine na teh območjih. Obenem so se sogovorniki dogovorili za pospešen prenos zemljišč na območju vodnega zajetja Brest, strokovne službe pa bodo proučile možnosti ravnanja v dvestromskem pasu okoli zajetja.

Minister Pogačnik in župan Janković sta se pogovarjala tudi o obojestranskem prenosu zemljišč iz Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS na mestno občino ter obratno.

Župan MOL Zoran Janković se je ministru zahvalil za odgovore na odprta vprašanja. Po njegovem mnenju je najpomembneje, da bodo še v februarju preverjeni vsi predlogi MOL za občinske prostorske načrte, tako da lahko računajo na pridobljeno soglasje kmetijskega ministrstva v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor.

Minister Pogačnik in župan Janković sta se uskladila tudi o lokaciji veletržnice v Ljubljani. Nova lokacija bo ob ljubljanski obvoznici pri Cesti dveh cesarjev, za kar se bo tudi izvedel prenos za to potrebnih zemljišč iz sklada na mestno občino.

Kristijan Hrastar